

NOVADNIEKS

CETURTDIEN,
1991. gada 21. februāri

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 21 (6180)
Maksā 10 kap.

ZIŅAS

Rajonā

Parī (23. februāri) Rīgā notiks Agronomu biedrības 2. kongress. No mūsu rajona uz to delegēti galvenie agronomi no saimniecībām «Latgale» — Dzidra Preise, «Līvāni» — Velta Lojāne, «Dzintars» — Gunārs Ormanis, agrofirma «Turība» — Sofija Vjaksē, sēklkopības ZRA «Agra» sēklkopības agronome Preiļu rajonā Zenta Dūda, rajona lauksaimniecības pārvaldes galvenais agronomis valsts inspektors Jānis Kivlenieks. Delegāciju vada rajona agrorūpnieciskās sabiedrības «Preiļi» agronome Irēna Saitere, kura ir Agronomu biedrības rajona nodaļas vadītāja.

Zviedru fermeru dāvāto lauksaimniecības tehniku saņems arī mūsu rajona zemnieku saimniecības. Jau šogad tās varēs izmantot Amazīkā ražoto graudu kombainu «Ferguson», kuļmašīnu, nāžu ecēšas, minerālmēsļu izkliedēšanas tehniku. Ārziemju mašīnas nodos koplietošanā. Izdevumus, kas saistīti ar to atgādāšanu no Zviedrijas, segs rajona izpildkomiteja.

Zemnieku saimniecībām lielo celma naudu pagaidām maksāt nevarēs. Vienīgi būs jāatjauno izcirstie meža masīvi, par ko vajadzēs maksāt mežsaimniecībām. Lietkoksnes izmantošanu gan stingri kontrolēs. Kokmateriālus nedrīkstēs ne pārdot, ne mainīt. Par to paredzēts gan naudas sods, gan citas sankcijas. Piemēram, nebūs tiesību piedalīties tehnikas un budžeta līdzekļu sadalē, nemanā un nāvējot par turpmāko iespēju saņemt kokmateriālus.

Izanalizējušas gaidāmo ekonomisko situāciju 1991. gadā, LLS rajona biedrība un lauksaimniecības pārvalde Latvijas Republikas Ministru Padomei, LLS un Lauksaimniecības ministrijai iesniegusi šādus priekšlikumus: no budžeta kopsaimniecībām iedalīt līdzekļus kompensāciju izmaksai (66 rbl.); sociālo nodokli noteikt 10 procentu apmērā; paredzēt subsidijas iedalīto fondu robežas (minerālmēsli un spēkbarība), lai sadārdzinājums 1990. gada līmeni nepārsniegtu 1,4 reizes; lauksaimniecības tehnikas cenas saglabāt 1990. gada līmeni, bet starpību kompensēt materiāli tehniskās apgādes bāzē.

Zemnieku sabiedrības izpilddirektors I. Jeršovs kopā ar citiem republikas lauksaimniecības speciālistiem bija uz tikšanos ar Ministru Padomes priekšsēdētāju I. Godmani. Saruna rīta ja par problēmām, kas šobrīd jo sevišķi uztrauc lauku ļaudis. Nākamajā tikšanās reizē paredzēts iesniegt jau konkrētus priekšlikumus par zemnieku saimniecību attīstību republikā un rajonā. Piemēram, bankas kredīts zemnieku saimniecībām, lai tās neizputētu, jānosaka 2—4 procentu apmērā, starpību kompensējot no budžeta. Valdībai tiks ierosināts lauksaimniecības tehnikas cenas paaugstināt ne vairāk kā par 40 procentiem, bet zemnieku saimniecību apdrošināšanas sistēmu pielīdzināt kolhozu un valsts saimniecību apdrošināšanas noteikumiem.

Rajona sagādes un ražošanas apvienība iecerējusi izveidot vēl vienu ražotni (līdztekus desu ceļam) — dārzeņu pārstrādei. Tās iekārtošana jābeidz līdz jaunajai dārzeņu ražai. Apvienība cer, ka tuvākajā laikā izdosies ierīkot arī nelielu lopkautuvi.

Svētdien notika rajona deju kolektīvu vadītāju seminārs. Pašdarbības kolektīvu vadītāji apguva jauniešu interesanto «Skalu deju» un vidējās paaudzes deju repertuārā iekļauto «Sievu polku». Mācības notika rajona deju kolektīvu virsvadītājas Sarnas Freibergas vadībā.

Vakar notika kluba darbinieku un bibliotekāru seminārs. Saistošu lekciju par cilvēciskās saskarsmes formām nolasīja psiholoģe Ilga Tiltiņa no Rīgas.

Ļoti būtisks bija jautājums par kultūras darbinieku arodbiedrību atdalīšanu.

Klātesošie noskatījās A. Puzo uzņemto rajona pašdarbības kolektīvu gājēju aizvadītajos Dziesmu svētkos un pārrunāja kultūras darba aktualitātes.

Preiļu bērnu mūzikas skolai nākusi klāt vēl viena adrese: Pionieru, atvainojiet, Turgus laukumā 1. Pilsētas izpildkomitejas ēkā izbrīvotas 3 telpas nodarbībām un bibliotēkai.

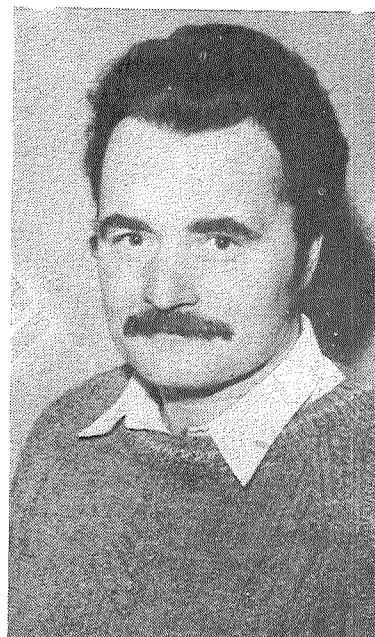
15. februāri Preiļos viesojās dzīvesbiedri Zeiles no Rīgas. Latvijas Republikas Augstākās Padomes deputāte no mūsu rajona — ekonomikas zinātnieciņa Valentīna Zeile rajona izpildkomitejā tikās ar vietējās varas pārstāvjiem, runāja skolotāju sanāksmē, pieņēma vēlētajus. Latvijas Mākslas akadēmijas profesors Peteris Zeile skolotājiem nolasīja lekciju ciklu.

Notikusi Latvijas Kultūras fonda Preiļu kopas sanāksme. Tika apspriests pasākumu plāns dienas, kad Preiļu pusē apmeklēs LKF priekšsēdētājs Imants Ziedonis.

Vēl tika runāts par nepieciešamību un arī par iespējām iespēst estētiskas un informējošas brošūras un atklātnes par mūsu izcilajiem novadniekiem.

Marta beigās LKF Preiļu kopas dalībnieki iecerējuši organizēt pilsētā dzīvojošo kolekcionāru kolekciju izstādi.

18. februāri LTF Preiļu nodaļas valdes sēdē tika spriests par gaidāmo Vislatvijas tautas aptauju. Protams, tās organizēšanā aktīvi iesaistīsies vietējie tautfrontieši. Šīs dienas tiks sasaukta arī LTF Preiļu nodaļas Domes sēde.

Fotoobjektīvā „Nākotne“

Nesen kolhozā «Nākotne» notika gadskārtējā kopsapulce, kurā analizēja paveikto pagājušajā gadā.

Lai gan dabas apstākļi pērn nebūt neveicināja lauksaimniecības produkcijas ražošanu, saimniecībā pieaugusi piena ieguve, bet kopējā rentabilitāte ir 23 procenti. Tomēr kopsapulcē ne tas vien kļuva par galveno tematu, bet gan — kā dzīvot un strādāt turpmāk?

Lauku ļaudis uztraukušies par cenu politiku. Viņus neapmierina piena un gaļas iepirkuma cenas, jo krasi sadārdzinājusies lauksaimniecības tehnika. Daudz neskaidrību par zemes tālāku izmantošanu un daudzām citiem jautājumiem.

Kaut arī problēmu pulka,

cilvēki, kas godam strādājuši kolektīvās saimniecības labā, netika aizmirsti. Attēlos redzami tikai daži no tiem, kas pērn devuši lielu ieguldījumu kopējā darbā un sapulces laikā saņēma gan Goda rakstus, gan naudas prēmijas:

● Eleonora Ivanova — slaucēja Lipušku fermā, pagājušajā gadā no vienas govys izslaukusi vidēji 4991 kilogramu piena;

● vienīgā laukkope pirmajā iecirknī — Anfijs Matrosova;

● mehanizators Aivars Ušackis (augšējā attēlā) sevišķi centīgi strādājis siena sagatavošanā;

● Aivars Kursītis (attēlā pa labi) ir labākais kolhoza šoferis.

I. SILICKA foto

Republikā

ASV kongresa Helsinki komitejas delegācija savu vizīti Latvijā raksturoja kā piepildījušos sapni. Uzrunādams Latvijas tautas deputātus no republikas Augstākās Padomes tribīnes, delegācijas vadītājs kongresmenis Štenijs Hejers teica: «Mūsu bezprecedenta vizīte demonstrē visai pasaulei mūsu solidaritāti ar Baltijas tautām.»

Augstākās Padomes priekšsēdētājs Anatolijs Gorbunovs sarunā ar viesiem teica, ka šā gada 3. martā republikā notiks aptauja par Latvijas nākotni. Pēc A. Gorbunova domām, tās rezultāti var būt tikpat pozitīvi kā Lietuvā. A. Gorbunovs atzīmēja, ka sarunās ar PSRS Amerikas Savienotās Valstis varētu skaidrāk akcentēt jautājumu par Baltijas neatkarības atjaunošanu. Viņš ierosināja sarīkot starptautisku valdību pārstāvju konferenci Baltijas jautājumā. Tajā varētu piedalīties ASV, Anglijas, Francijas, Vācijas, PSRS un triju Baltijas republiku pilnvarotie pārstāvji.

Latvijas reliģisko konfesiju vadītāji tikās ar Amerikas Savienotās Valstu kongresa un senāta Helsinki komitejas delegācijas pārstāvjiem. Sarunas galvenais temats bija valsts un baznīcas pašreizējās attiecības Baltijas republikās. Tika atzīmēts, ka pēdējos gados, kad vairs nepastāv komunistiskās partijas diktāts, šīs attiecības ir ievē-

rojami uzlabojušās. Pēc tikšanās dalībnieku domām, Baltijas republiku baznīcām jāklūst pilnīgi neatkarīgām.

Tāpat tika apspriesti citi aktuāli jautājumi par republikas garīgo dzīvi, par to ēku saglabāšanu, kuras kādreiz piederējušas baznīcām un kuras jāatdod to īstajiem saimniekiem.

Pēc valdības locekļu darba vizītes Daugavpilī un tur izteiktajiem priekšlikumiem Latvijas Ministru Padome uzdevusi ekonomikas un finansu ministrijām rast iespēju un papildus iedalīt 311 tūkstošus rubļu kultūras iestāžu celtniecībai un 360 tūkstošus rubļu sporta objektu celtniecībai.

No Satiksmes ministrijai atvēlētajiem kapitālieguldījumiem Daugavpils ceļu pārvada izbūves sāšanai iedalīti 1,2 miljoni rubļu. Atzīts, ka pilsētas saimniecības organizācijas un uzņēmumi nav dotējami no republikas budžeta līdzekļiem.

Daugavpils vadītājiem ieteikts gādāt, lai darba kolektīvos un iedzīvotāju vidū tiktu plaši izskaidroti Latvijas Republikas parlamenta un valdības lēmumi par cenu paaugstināšanu, dots šī pasākuma ekonomiskais pamatojums un kompensācijas izmaksāšanas kārtības skaidrojums.

LETA

Pasaulē

Ļeningradā, kā ziņo avīze «Moskovskije novosti» noticis mītiņš, kurā piedalījušies (pēc oficiālās versijas) 4 tūkstoši cilvēku. Tā dalībnieki apliecinājuši kvēlu mīlestību Sadamam Huseinam un izteikuši lāstus Borisam Jelcinam. Mītiņā runājis arī žurnālists Aleksandrs Nevzorovs, kurš izteicis šādu tēzi: ja Baltijas republikas izstāšoties no PSRS, notikšot krievvalodīgo iedzīvotāju deportācija, Ļeningradai vien vajadzēsot uzņemt 600 — 900 tūkstošus cilvēku, bet tas pilsētā vēl vairāk «saasinās dzīvokļu krīzi».

Padomju Savienībā joprojām pastāv 13 miljonu liela dažādu ierēdņu armija, turklāt 4,8 miljoni — lauksaimniecībā, kas pārsniedz ASV lauksaimniecībā nodarbināto cilvēku skaitu.

Izraēlā oficiāli paziņots, ka iecerotāji no citām valstīm vairāk nesaņems pabalstus, kas bija paredzēti iebraucējiem savas dzīves iekārtošanai. Valsts, acimredzot, nespēj tos nodrošināt, jo cilvēku, kas vēlas pārcelties uz dzīvi Izraēlā, skaits pēdējā laikā krasi pieaudzis, sevišķi — no PSRS.

Par Latvijas iedzīvotāju aptaujas sarīkošanu rajonā

Saskaņā ar Latvijas Republikas Augstākās Padomes lēmumu šī gada 3. martā visā republikas teritorijā tiek rīkota iedzīvotāju aptauja par attieksmi pret demokrātisku un valstiski neatkarīgu Latvijas Republiku.

Aptaujā piedalās visi republikā pastāvīgi pierakstītie iedzīvotāji, kas uz aptaujas dienu sasnieguši 18 gadu vecumu. Aptaujā nepiedalās psihiski slimas personas, kuras tiesa atzinusi par rīcībnespējīgām, personas, kas atrodas brīvības atņemšanas vietās, kā arī personas, kuras ar tiesas lēmumu nosūtītas un piespiedu ārstēšanās vietām. Aptaujā nevar piedalīties arī tās personas, kurām nav pases vai pastāvīgā pieraksta.

Personas iedzīvotāju aptaujā piedalās tieši. Balsošana iedzīvotāju aptaujā ir brīva, aizklāta. Personas gribas izpausmes kontrole nav atļauta, gribas ietekmēšana ar varu un viltu arī nav atļauta.

Darba kolektīviem, mācību iestāžu audzēkņiem un studentu kolektīviem, sabiedriskajām organizācijām un personām ir tiesības netraucēti agītēt par vai pret iedzīvotāju aptauju nodoto jautājumu. Aptaujas dienā agitācija nav atļauta.

Aptaujas sarīkošanai tiek izveidoti iecirkņi, kas atbilst tiem iecirkņiem, kādi bija Latvijas PSR Augstākās Padomes vēlēšanās, un organizētas šo iecirkņu komisijas.

Mācību iestāžu audzēkņi un studenti, kuru pasē ir atzīme par pastāvīgu pierakstu Latvijas Republikā, aptaujā piedalās pēc viņu pagaidu pieraksta vietas mācību laikā.

Latvijas Republikas iedzīvotāji, kuriem ir tiesības piedalīties aptaujā un kuri at-

rodas slimnīcā, piedalās aptaujā slimnīcās izveidotajos aptaujas iecirkņos.

Aptaujas dalībnieki, sākot ar septīto dienu pirms aptaujas, var iepazīties ar aptaujas dalībnieku sarakstu un pārbaudīt tā sastādīšanas pareizību iedzīvotāju aptaujas iecirkņu komisiju telpās.

Balsošana notiek iedzīvotāju aptaujas dienā no pulksten 7 līdz 20 pēc Latvijas laika.

Personas, kuras nevarēs nobalsot iedzīvotāju aptaujas dienā, ir tiesīgas nodot savu balsi septiņu dienu laikā pirms aptaujas dienas, sākot ar 24. februāri.

Iedzīvotāju aptaujas dalībnieks saņem aptaujas biļetenu pēc savas pases uzrādīšanas. Nekādi citi dokumenti nevar būt par pamatu aptaujas biļetena saņemšanai.

Aizpildot biļetenu, aptaujas dalībnieks izsvītro vienu no biļetenā ierakstītajiem atbildes variantiem un atstāj vēlamo. Biļetenu aizpildīšana ar zīmuli nav atļauta.

Ja aptaujas dalībnieks, aizpildot biļetenu, ir kļūdījies, iedzīvotāju aptaujas iecirkņa komisija var viņam izsniegt jaunu biļetenu, dzēšot sabojāto biļetenu un sastādot par to aktu.

Aizpildīto biļetenu iedzīvotāju aptaujas dalībnieks iemē urnā.

Visos jautājumos, kas saistīti ar Latvijas Republikas iedzīvotāju aptauju, var griezties Preiļu rajona izpildkomitejā vai zvanīt pa telefoniem: 23923 (rajona aptaujas komisijas priekšsēdētājs), 22237 (rajona aptaujas komisijas priekšsēdētāja vietnieks).

V. VAGALIS,
Latvijas iedzīvotāju aptaujas rajona komisijas priekšsēdētājs

„Turība“ stāv uz stingriem pamatiem

14. februārī agrofirmas «Turība» pilnvaroto pārstāvju sapulcē pieņēma savas paju sabiedrības statūtus — galveno pašpārvaldes dokumentu, kas nosaka tās dzīves un darba ritmu.

Lai kļūtu par šīs saimnieciskās organizācijas pilntiesīgu locekli, biedra pajai naudas vai mantas veidā jābūt ne mazākai par 2000 rubļu. Vēlēšanās tajā iestāties jau izteikuši vairāk nekā 900 cilvēku — bijušā kolhoza «Sarkanais Oktobris» biedri un pensionāri, kuru pajas veido viņu darbs, izskaitļots naudas izteiksmē, jo tieši šis darbs deva rīcības kapitālu paju sabiedrībai, kā arī nekustamo īpašumu lopu fermu, mehānisko darbnīcu, citu saimniecisko administratīvo un dzīvojamu ēku veidā.

Kolhozs «Sarkanais Oktobris» savu darbību beidzis ar godu — bankai nomaksāti visi ilgtermiņa aizdevumi, kā arī saskaņā ar mantas kolektīvizācijas aktiem bijušajiem kolhozniekiem tās vērtība — pārskaitīta summa jau pārsniedz 600 tūkstošus rubļu. Šādā agrofirmā norēķināsies arī ar šīs pajas mantiniekiem, kuri dzīvo ārpus saimniecības robežiem.

Pēdējā saimnieciskā gada darba rezultāti nav pelāmi — rentabilitāte

ir 33,1 procents, ienākumu daļa izdevumus pārsniedz par 3 miljoniem 259 tūkstošiem rubļu. Par to citiem panākumiem pilnvarotajiem pastāstīja ilggadējais šī bijušā kolhoza priekšsēdētājs Romualds Kavinskis. Viņa saimniecisko ķērienu pratuši novērtēt arī paju sabiedrības biedri, uzticot agrofirmas «Turība» vadību. Laudis ir ieinteresēti, lai viņu pajas dotu lielākus augļus — dividendes.

Paju sabiedrībā saimnieka apziņa ir ļoti augsta, par to liecina arī šāds fakts: 33 bijušajiem kolhozniekiem tika atteikta uzņemšana, jo viņi, maigi izsakoties, nav izcēlušies ar darba disciplīnu. Lai darbu paju sabiedrībā neaizņemtu individuālā saimniecība, statūtos noteikts, ka maksimālais piemājas zemes gabals nedrīkst būt lielāks par pusotru hektāru, bet tiem, kuri grib vairāk, ieteikts veidot zemnieku saimniecības. Paju sabiedrība paredzējusi atbalstu šādām saimniecībām, stimule arī pašas sabiedrības atsevišķu struktūrvienību saimniecisko palīdzību (piemēram, zemes, lopu, ēku un citu materiālo resursu iznomāšanu).

Ievēlētā revīzijas komisija, ko vada Alberts Egļitis.

M. AUSTRUMA

K. DAUGULIS

Pirmo latgaliešu laikrakstu atceroties

(Nobeigums. Sākums 20. numurā.)

Par savu mērķi «Gaisma» pasludināja:

- 1) sargāt un aizstāvēt savu tautu, tās ticību un dzimto valodu;
- 2) vest tautiešus pa miera ceļu pie lielākas skaidrības (izglītības) un turības;
- 3) nabadzīgajiem zemniekiem meklēt zemes un gaismas;
- 4) dzīvot saticībā ar visiem kaimiņiem un svešām ciltīm;
- 5) neaiztikt svešas mantas un neatdot nevienam sava labuma;
- 6) būt vienmēr par zemnieku draugu un atbalstu.

«Gaisma» vienkārši un sāpīgi izskaidroja, ko dod 1905. gada 17. oktobra manifestā paredzētās brīvības: 1) personas brīvība, 2) vārda un preses brīvība, 3) sirdapziņas brīvība, 4) sapulču un organizēšanās brīvība un kā tās izmantot tautas labklājības celšanai. Daudz rakstu «Gaismā» bija par likumdošanas sapulci — valsts domes vēlēšanām, to nozīmi, un kā praktiski būtu izvedamas vēlēšanas, lai sarežģītajās trīspakāpju vēlēšanās ievēlētu deputātu, kurš Domē aizstāvētu tautas intereses. «Gaisma» analizēja revolūcijas pozitīvās un negatīvās puses, brīdināja nesākt vardarbību (muižu izlaušanu un dedzināšanu, mežu izciršanu), jo tai neizbēgami sekos soda ekspedīciju varas darbi (cilvēku pēršana un nošaušana, māju dedzināšana, laušana un izvarošana) un cietis nevainīgi cilvēki.

«Gaisma» bija pirmais no latviešu laikrakstiem, kurš skaidri un nepārprotami izvirzīja domu par latviešu tautas apvienošanu un vienotus un demokrātiskus valsts izveidošanu nākotnē.

(...) Mums, latvišim dēļ to nūduma vajag savinot Kurzemi, Vidzemes daļu un treis aprinkus Vitebskas guberņā abā Latgališu zemi. Par golvonū centru aba vyduci, kur nūlikl pašvaldeigas Latvijas Valdeišonu, byutu Reigas pilsāta.

Latvijas pašvaldeības dāreišona un latvišu savinošona leidz šam laikam vēl moz beja kustynota storp mums latvišim. Tys nūtyka todel, ka zamoka tautas korta, zemnieki, vēl ir porok tymša un namok pasavert uz pasauli ar plašokom acim. Un myusu inteligence? Tei voi ir porgojuse korklu — polaceiši, voi jos vēl nadaudz ir. (...) Par myusu bidrim pi nokušas pašvaldeibas byus Baltijas latviši, Vidzemnieki un Kurzemnieki. (...) Lykums byus leidzons del vysim un kod mes vynosimēs ar Baltijas cilts — brolim, tod vynosimēs, kai leidzeigs ar leidzeigu; sovā molā mes paliksīm par pyrimim saimnīkim, jo cytaiž vynosonos navar nūtykt, un par zamokim mes naši nagribēsīm palikt, ni arī kas myusus gribēs pi to dāspist. Leidzeigs ar leidzeigu, cytaiž — nā. (...) Baltija ir bogotoka par mums un gaišoka. Un tys bidris, kurs gaišoks un bogotoks, atness mums tik lobumu, na jaunumu.»

(«Gaisma» N. 23)

«Gaisma» apskata Krievijas nodokļu sistēmu un parāda, ka vislielākā tiešo un netiešo (akcīzes) nodokļu nasta gulstās uz darba tautu — zemniekiem. Kā piemērs parādīta Anglijas nodokļu sistēma, kur nodokļu lielums atkarīgs no iedzīvotāju turības.

Attiecībā pret minoritātem «Gaisma» norāda, ka katrai tautai savā zemē jāņem vadošā vieta, bet las nedrīkst mazināt nedz tautu, nedz cilvēku līdztiesību. Latgaliešu tautas atmodas procesā ne-

bija ne mazāko šovinisma pazīmju. «Gaisma» vērsās arī pret šķiru un konfesiju naida kurināšanu, nosoda muižniekus, kuri nežēlīgi ekspluatē zemniekus, bet atzīt to muižnieku nopelnus, kuri palīdz zemniekiem neražas gados un māca racionālas saimniekošanas metodes.

Valodas un izglītības jautājumos «Gaisma» nostājās pret rusifikācijas politiku skolās un pret polonizācijas politiku katoļu draudzēs Latgalē. «Gaisma» nosoda vietu rosaukumu un uzvaru kropļošanu vai arī to «pārtaisīšanu» krievu un poļu gaumē: «(...) Sytai nabyuonai vajadzātu padareit голу. Bet kai tys izdoroms? Pēc munom dūmom, mums vajadzātu sataiseit sovu sapulci, saaicynot vysus moceitūs tautišūs un apspriēt myusu tautyšūs vordū padareišonu kai dēļ cyivāku, tai i dēļ vītu nūsaukumim.» Jons Zeile. («Gaisma» N. 13)

Avīzes slejās F. Kempis aicina tautiešus tiekties pēc izglītības un ne tikai tāpēc, lai kļūtu par bāznicungiem, bet arī par ārstiem, skolotājiem, inženieriem un advokātiem, jo neviena tauta nevar saņiegt labklājību bez izglītoju cilvēku palīdzības.

Bāznicas un ticības lietās «Gaisma» atzīst, ka katoļu ticība ir dziļi iesakņojusies tautas apziņā, katoļu garīdznieki un mūki ir palīdzējuši saglabāt un kopt tautas valodu un visu labo un skaisto, ar ko bagāta tautas gara dzīve. «Gaisma» aicināja atjaunot vespēru dziedāšanu tautas valodā, un celmalas krustu stādīšanas tradīciju, jo agrākais aizliegums ir atcelts.

«Gaisma» centās paplašināt savu lasītāju zināšanas, stāstot par notikumiem Latgalē, pārējos Latvijas novados (Baltijas Latvijā), visā Krievijas impērijā un visā pasaulē. Stāstīja par citu tautu dzīvi un sasniegumiem, lai rosinātu tautā domas par savu likteni un nākotnes izredzēm.

Katrā «Gaismas» numurā bija literārā lappuse (feljtons), kur savus stāstus un dzejoļus publicēja redaktors un viņa līdzstrādnieki. Aktivākais līdzstrādnieks bija Antons Skrināda (pseid. Indriķis Leidumnieks), kurš avīzē deva populārzinātniskus rakstus, dzejas un prozas tulkojumus. Savus literāros darbus un cita rakstura rakstus avīzē publicēja Antons Rubins (Bite), Konstance Daugule (Raudīta meita), Eduards Krustāns (Mozenais), Gregors Mukts-Kveders, Jezups Kindzulis, Jons Zeile, hazznickungs Felikss Laizāns (Soms).

No Latgales uz redakciju sāka pienākt vēstules ar ziņām no pagastiem, un redakcijai materiālu netrūka. Abonentu skaits pieauga līdz 1500. Abonentu naudas tagad pietika, lai nodrošinātu regulāru avīzes iznākšanu un nebūtu jācinās ar līdzekļu trūkumu.

Avīzes uzplaukumam tomēr nebija ilgi turpināties. Lai gan «Gaisma» centieni pēc sociālām un ekonomiskām reformām, salīdzinot ar radikālu prasībām, bija mēreni, tomēr «Gaismai» radās pretnieki muižnieku un katoļu baznīcas vadības aprindās. Rakstot par zemes reformas nepieciešamību, «Gaismai» bija šāds plāns: lai apmierinātu zemnieku vajadzības pēc zemes, valdībai vajadzētu piespiedu kārtā atpirt muižnieku zemi un izdalīt to zemniekiem uz nomaksu ar atvieglotiem noteikumiem. Šāda

nostādne «āpīgi akāra muiznieku intereses un bija arī pret runā ar Romas pāvesta noteikto privātpašuma neaizskaramību. Muižniecība ar savas preses palīdzību bija mēģinājusi apgalvot, ka «Gaismas» valdība aizliegusi un redaktors apcietināts. Bet kārtējam «Gaismas» numuram iznākot, šie apgalvojumi tika apgāzti, un «Gaismas» popularitāte likai pieauga. Tad, pret «Gaismu» vērsās katoļu baznīcas vadība valsts Domes deputāta kandidāta F. Trasuna personā.

Pirmajiem «Gaismas» numuriem iznākot, arī F. Trasuns bija saļūsmīnāts par avīzes panākumiem. Viņš iesniedza redaktoram rakstu, kurā bija kategoriski nosodīta sociāldemokrātu kustība, neievērojot tos sociāldemokrātu programmas punktus, kuri tautā guva piekrišanu. Šini rakstā izpaudās F. Trasuna pilnīgā nekompetence sociāldemokrātu programmas jautājumā. «Gaismas» redaktors šo rakstu nepublicēja, negribēdams graut gan savas avīzes, gan paša F. Trasuna autoritāti, jo kā savas tautas patriotu viņš Trasunu dziļi cīnīja. Redaktora nepaklausība valdībai F. Trasunu sadusmoja.

1906. gada janvārī F. Trasuns sasauca Rēzeknē draudžu garīdznieku sapulci, kurā tika nolēmts, ka «Gaisma» ir pret katoļu ticību vērstis laikraksts un tāpēc ir boikotējams. Pēc tāda lēmuma visās baznīcās tika sludināts, ka «Gaisma» ir dievīga avīze, un, kas to lasīs, netiks pieļauts pie dievgalda un neliks kapos apglabāts. Pēc tādām pasākumiem «Gaismas» abonentu skaits strauji samazinājās un lielākā daļa pieprasīja atdot iemaksāto naudu. Līdzekļu trūkuma dēļ ar 26. numuru 1906. gada 15. jūnijā avīzes izdošana tika pārtraukta. Šī numura redakcijas rakstā bija teikts:

«Caur kū «Gaisma» ir dāspīta apstot? Imesju ir daudz. Vypyrms un leloko ir tei imesle, ka tyulep pēc pyromo numera izdūšonas myusu avīzi sātuka styprys boikots un boikots goja nu tos puses, kurai nabeja pa protam, ka breivais vords izī storp tymšajim un leidz šam nūvordzynotajim zemnīkim.

Es dzerdeju, kai muni tautas broli sātuka «Gaismas» pyromē numeri: ar pīcas osorom tū skaitēja un stostēja vīns ūtram. Es nasoku, ka munim rokstīm beja tys nūpālns. Pavyšam nā: Bet jau tys vīm apstoklis, ka pasarodēja pyromo laigališu avīze, pyromais breivais vords, tys vīm apstoklis izauce pīcu. Un es nu sovas puses beju laimeigs, ka sovas tymšajim tautas brolim, apspītajim zemnīkim, varēju dāreit mozu pakalpojumu ar savim vojajim spēkim.

Nu vysom dzimtines močā man goja pateiceibas vēstule raksteitas ar naveiklom un dbr būs sasrodotom rūkom. Lai gon šī roksti beja škeibi un greizi, lai gon tur volūda beja vīnkora un namoceita, bet gors tur beja styprys un pacilots. Ty gors kai jyras vīļai syta vinmār aušok un taisejos savīnot vysus myusu dzimtines styurus. (...)

Tautas pasamūšona it gaušim sūlim un it sevišķi gauši it tod, kod tauta godu sūymtim ir guļejsi gryutā mīgā zam sveišniku kojom. Vēļ moz ir pasamūdušūs tautas broju pulcēs, bet kotrys nu jim, kurs ir paspīja izberzt mīgu nu acim, steigsts mūdynot arī cytus. Tagad lai paīt kaidis atpyutas laiks, un mes otkon sasatiksīm. Ielajā tautas apgaismošonas dorbē. Myusu draugu pulks tod byus leloka, un mums byus vairok spēka. Es sironiegi pasateicu vysim tim tautas brolim, kuri mani atbaļstējuši leidz šam, un es soku: uz redzēšonus nokūtnē! Francis Kempis.»

atpaliekam dažu tehnoloģiju iemā un mums nepieciešama zinātnes materiālās bāzes nostiprināšana. Taču viesi te redzēs arī daudz interesanta un derīga.

Kongresa laikā notiks komercizstāde un tiks slēgti kontrakti. Paredzēti zinātnisko iestāžu un augstskolu apmeklējumi. Piemērsēds un sekciju sēdes paredzēts nolāst apmēram 300 referātus dabaszinātnēs un humanitāro zinātņu nozarēs.

Semjona SPUNGINŠ,
LETA korespondents

Latvijas nākotnes vārdā

Sākusies gatavošanās Vispasaules latviešu zinātnieku kongresam «Zinātne Latvijas nākotnē», kas notiks Rīgā no šā gada 12. līdz 17. jūlijam. Tajā piedalīsies dažādu profilu speciālisti. Daudzi no viņiem ieņem redzamu stāvokli ASV, Kanādā, Australijā, Anglijā, Vācijā un Zviedrijā universitātes. Aicināti piedalīties arī no Latvijas izceļojušie vācu, krievu un ebreju zinātnieki un citu tautību pārstāvji, kas uztur sar-

karus ar savu dzimteni. — Mēs ļoti ceram, ka šī tikšanās rosinās jaunus vēsmas republikas zinātniskajā dzīvē, bagātinās mūs ar jaunām idejām un pavērs plašākas starptautiskās sadarbības iespējas. — LETA korespondentam sacīja Rīgas Tehniskās universitātes profesors Andris Krēšņis, kas ir kongresa programmas komitejas priekšsēdētājs. — Mums ir ļoti panākumi teorētiskajās izstrādēs, taču

Kad tiks pabeigta naudas apmaiņa?

Desmitiem tūkstošu republikas iedzīvotāju līdz šim laikam nav saņēmuši atpakaļ savu naudu, ko tie nodevuši 100 un 50 rubļu banknotēs. Banka jau saņēmusi jaunās 100 un 50 rubļu naudaszīmes — 1991. gada izlaidumu. Taču vairākos Rīgas, Ogres un citu republikas pilsētu veikalos un dzelzceļa kasēs atsakās ņemt pretim jauno naudu, baidoties, ka tā varētu būt viltošana.

— Tas, protams, ir nelikumīgi, šī nauda ir jāņem pretim, — saka PSRS Valsts bankas Latvijas republikāniskās bankas priekšsēdētāja vietniece, naudas apgrozības pārvaldes priekšniece Gajina Aļjeva. — Tomēr kasierus savā ziņā var saprast. Daudzi no viņiem nav redzējuši jaunās banknotes.

Kāpēc nav pabeigta naudas apmaiņa? Latvijā tika nodoti 833 miljoni rubļu 100 un 50 rubļu banknotēs. Bet no Maskavas saņemti atpakaļ tikai 175 miljoni rubļu jaunās naudas. Republikā katastrofāli trūkst naudas. Arī veikalu plaukti ir tukši, samazinās preču apgrozība. Tomēr, neskatoties ne uz ko, mēs centīsimies februārī pilnīgi izmaksāt naudu pēc tā devēta pirmā saraksta.

Republikāniskās bankas valdes priekšsēdētājs Alfrēds Bergs-Bergmanis bieži brauc uz Maskavu. Viņš cenšas paātrināt jaunās naudas izsūtīšanu uz Latviju. Cerams, ka Latvijas iedzīvotāji marī saņems atpakaļ visus savus ietaupījumus.

Dāvids GEPTERS,
LETA korespondents

Kādi mēs esam?

dzīve

Aizvadītajā gadā rajona kultūras nodaļas pakļautībā atradās 29 klubu iestādes (tajā skaitā 1 — kolhozu un 1 — arodbiedrību), 45 bibliotēkas, divas mūzikas skolas, mākslas skola un muzejs. Visu šo iestāžu darbs tika virzīts uz galveno republikas pasākumu — XX Vispārējiem latviešu dziesmu svētkiem un X Deju svētkiem. Tajos piedalījās 24 pašdarbības kolektīvi ar gandrīz 700 dalībniekiem. Šajā laikā posmā nodibinājās vairāki jauni kolektīvi, tika sagādāti tērpi. Rīgā Dziesmu svētku izstādē piedalījās mūsu daļamata meistari. Viņu saimei aizvadītajā gadā pievienojās vēl divi cilvēki. Svētku laikā nodibinājās kontakti ar ārzemju kolektīviem. Daži no tiem piedalījās lielo Dziesmu svētku atskaņu koncertā Preiļos.

Pasākumu organizēšanā mēs uzturam ciešus sakarus ar sabiedriskajām organizācijām: Mūzikas biedrību, Kultūras un Bērnu fondiem, veidojas laba sadarbība ar Lauksaimnieku savienību.

Klubu darbinieki par galveno savā darbā izvirzījuši tautas mākslas un seno tradīciju atdzimšanu. Mūsu dzīvē atkal ienāk Mārtiņi, Metēņi, Lieldienas un Ziemassvētki, tiek svi-

nēta Mātes diena. Šogad lielāku uzmanību veltīsim baznīcas tradīcijām.

Pieci klubu darbinieki augstskolā neklātienē apgūst tautas svētku režisora specialitāti, bet divdesmit pieci — papildinājuši savas zināšanas kvalifikācijas celšanas kursos un E. Melngaila Tautas mākslas centra organizētajos semināros.

Rajonā notika vairāki nozīmīgi pasākumi. Atzīmējām Mākslas dienas, piedalījāmies Latgales Dziesmu svētkos Daugavpilī. Par noturīgu tradīciju ir kļuvis Jāņa Ivanova Mūzikas dienas. Aplonā notika bērnu rakstnieces Naazmērstules 100 gadu jubilejas svinības. Rajona skolotāju koris, apvienotais pūtēju orķestris un Līvānu kultūras nama dramatiskais kolektīvs piedalījās republikas finālkatēs.

Salīdzinot ar 1989. gadu, sarukuši bibliotēku darba rādītāji. Piemēram, galvenais no tiem — apmeklējumu skaits. Attiecīgi 1008340 un 1001939. Tain ir šādi iemesli: esam tikuši valā no pierakstījumiem. Sākusies bibliotēku decentralizācija un ļoti jūtama sabiedrisko procesu ietekme. Arī bibliotēkas rīko masu pasākumus. Lai mīnam Povula Prikula jubilejas sa-

rikojumu Kušonas pagastā, tikšanos ar dzejnieci Annu Rancāni un rakstnieku grupu no Rīgas.

Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja pamatfondā gada laikā savāktas 1316 vienības. Par noteikto fondu komplektēšanas veidu ir kļuvis zinātniskās ekspedīcijas, kad izpētes gaitā ar jauniem materiāliem papildinās tā fondu. Pārēnšajā gadā tika apsekota Vanagu puse. Sakarā ar teļu trūkumu ekspozīciju veidošanai uz vietas muzeja darbinieki gatavo izstādes, piesaistot tās konkrētai vietai un notikumam. 1990. gadā bija sagatavotas deviņas šādas izstādes. Muzejs rīkoja 1941. gada 14. jūnija upuru pieminās brīdī, 1949. gada 25. marta represēto tikšanos.

Rajona kultūras dzīve nav iedomājama bez mūsu bērnu mūzikas skolu līdzdalības. Preiļu un Līvānu jaunie mūziķi piedalījās republikas konkursa Daugavpils zonas skatēs. Labākos rezultātus guva līvānieši — trīs akordeonisti tika izvirzīti uz Rīgu. Līvānu mūzikas skolā darbojas audzēkņu pūtēju orķestris, akordeonistu orķestris un kapela.

Līvānos jau jūtama bērnu mākslas skolas esamība, kaut tā arī darbojas tikai trīs gadus. Daudz darba un pūļu ir ieguldīts skolas materiālās bāzes izveidošanā un nostiprināšanā. Uz skolas bāzes pagājušajā gadā tika organizēts republikas bērnu mā-

slas skolu direktoru seminārs.

Nekad netiek aizmirsta tautas māksla. Un tās lielākie rosinātāji ir divdesmit folkloras ansambļi. Aizvadītajā gadā tika nodibināta Friča Brīvzemnieka Latviešu folkloras biedrības rajona nodaļa, kuras uzdevums — tautas mākslas un tradīciju izkopšana.

Kultūras nodaļas un tās pakļauto iestāžu darba pamatā šogad būs novada vēsturiskā izpēte un ievērojamā cilvēku piemiņas saglabāšana. Ceram uz ciešāku izglītības un kultūras mijiedarbību, redzeslokā pastāvīgi saglabājot bērnu un jauniešu estētisko un tikumisko audzināšanu.

Balstoties uz garīgā mantojuma izpēti, jāpanāk kultūrprocesa ievirzīšana sabiedrībā. Strādāsim šogad arī pie kultūras darba reorganizācijas rajonā.

Par svarīgākajiem pasākumiem rajona kultūras dzīvē šogad mēs uzskatām Starptautisko folkloras festivālu «Baltica-91», kurš aptvers arī mūsu rajonu. Savlaicīgu gatavošanos jau esam uzsākuši: izveidota un strādā svētku orgkomiteja, notika rajona folkloras ansambļu skate. Zīmīgas būs arī komponistu Jēkaba Graubiņa un Jāņa Ivanova jubilejas. Bez tam plānojam arī garīgās mūzikas koncertu un vokāli instrumentālo ansambļu Latgales zonas festivālu.

Alberts VUCANS,
kultūras nodaļas vadītājs

Par izglītības sistēmā strādājošo algām

Latvijas Republikas Ministru Padome 1991. gada 18. janvārī pieņēmusi lēmumu par izglītības iestāžu darbinieku darba samaksas izveidošanu. Saskaņā ar šo lēmumu ar 1991. gada 1. janvāri ieviestas jaunās darba algas likmes un amatsalgas iestāžu darbiniekiem, ietverot šajās likmēs un algas kompensāciju (66 rubļus), kas paredzēta Ministru Padomes lēmumā par naudas izmaksām iedzīvotājiem sakarā ar jauno valsts mazumtirzniecības cenu ieviešanu maizei, pienam, gaļai un izstrādājumiem no šiem produktiem.

Skolotāju algas turpmāk būs atkarīgas no izglītības un darba kvalitātes. Skolotājiem, audzinātājiem, pulciņu vadītājiem, pasniedzējiem un citiem pedagogiskajiem darbiniekiem ar augstāko izglītību darba algas likme būs 300 rubļi mēnesī, ar skolotāju institūta un tami pielīdzinātas mācību iestādes izglītību — 280 rubļi, ar vidējo speciālo izglītību — 230 rubļi, ar vidējo vispārējo izglītību — 200 rubļi mēnesī. Klāt šai likmei nāks pievienot 20 — 40 rubļi mēnesī, klases audzināšanu (30 — 50 rubļi), mācību kabineta vadīšanu (10 — 20 rubļi), laboratorijas vadīšanu (10 — 20 rubļi), priekšmetu metodiskās komisijas vadīšanu (15 — 20

rubļi), svētdienas skolas vadīšanu (10 — 30 rubļi), mācību izmēģinājumu lauka pārzināšanu (15 — 35 rubļi), mācību darbnīcas meistara pienākumu izpildi (15 — 50 rubļi), par ārpusklases darba organizēšanu fiziskajā audzināšanā (35 — 130 rubļi).

Būs arī cita veida piemaksas mēnešalgas — atkarībā no skolotāja kategorijas, kuru noteiks atestācijas komisija. Vecākais skolotājs saņems 50 rubļu piemaksu, skolotājs metodisks — 70 rubļu piemaksu. Kategorija kļūs par galveno kritēriju, nosakot mēnešalgu.

Vietējās atestācijas komisijā būs pieci cilvēki, divi no viņiem regulāri mainīsies — tie būs speciālisti, kas atbilst atestējamā skolotāja darba profilam. Atestācija var notikt pēc administrācijas ierosinājuma vai paša skolotāja pieprasījuma. Tai pakļauti visi pedagogi, tomēr tā, lai katrs cilvēks liktu atestētis ne biežāk kā reizi piecos gados.

Darba slodze, kas atbilst vienai darba algas likmei priekšmetu skolotājiem 1.—4. klasē — 20 stundas nedēļā, 5.—12. klasē — 18 stundas nedēļā, pulciņu vadītājiem — 18 stundas nedēļā, vecākajiem audzinātājiem, muzikālajiem audzinātājiem, fizikultūras audzinātājiem — 30 stundas nedēļā, pirmsskolas

bērnu iestāžu audzinātājiem — 36 stundas nedēļā.

Skolu direktoru atalgojums būs atkarīgs no audzēkņu skaita skolā: ja skolā mācās līdz 100 audzēkņiem — 400 rubļi mēnesī, ja audzēkņu skaits ir vairāk nekā 1000 bērni — 600 rubļi. Atkarībā no audzēkņu skaita arī direktora vietnieki saņems no 320 — 510 rubļiem mēnesī. Skolas laboranti — 200 rubļus, apkopējas, garderobistes, kurinātāji (krāšņu apkurei) — 150 rubļus mēnesī.

Pirmsskolas bērnu iestāžu audzinātājiem un citiem pedagogiskajiem darbiniekiem ar augstāko izglītību algas likme — 300 rubļi mēnesī, ar vidējo pedagogisko, vidējo muzikālo vai vidējo medicīnisko izglītību — 230 rubļi, ar citu vidējo speciālo izglītību — 220 rubļi, ar vidējo vispārējo izglītību — 200 rubļi mēnesī.

Pirmsskolas bērnu iestāžu vadītāju amatsalgas ir atkarīgas no grupu skaita pirmsskolas bērnu iestādē: ar augstāko izglītību, ja grupu skaits 1—3 grupas, — 300 rubļi mēnesī, 4—6 grupas — 330 rubļi, 7—9 grupas — 360 rubļi, 16 un vairāk grupas — 450 rubļi mēnesī. Pirmsskolas bērnu iestāžu vadītājiem bez augstākās izglītības mēneša amatsalga ir par 30 rubļiem zemāka.

Iespējams, ka jaunās algas izglītības sistēmā strādājošajiem tiks aprēķinātas februārī vai martā, kad tiks saņemta instrukcija (izskaidrojums) algu aprēķināšanai.

V. VAGALIS,
LJZD arodbiedrības rajona padomes priekšsēdētājs

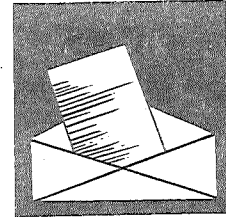
„Kas tie tādi — tautas draugi?”

Noklausoties TV «Panorāmā» šī gada 11. februārī Jirgena kunga runu un dzirdot Līvānu Pilsoņu komitejas darbona izteikumus par tautas aptaujas boikotēšanu, nav iespējams nerakstīt.

Pilsoņu komiteja neparakstījis pati un pierunāja dažus naivākus cilvēkus neparakstīties pret Savienības līguma noslēgšanu. Bet arī bez viņiem parakstījis vairāk nekā miljoni Latvijas iedzīvotāju. Likās,

ka Pilsoņu komiteja pēc tam sprāta savu kļūdu, un nokaunējās, sāka taisnoties, kā, lūk, parakstu vākšanas tekstā viens teikums viņiem neesot paties.

Bet tagad, kad Tautas frontē un parlaments aicina tautu uz aptauju, Pilsoņu komiteja aicina aptauju boikotēt! Šī komiteja ir jaunāka par Rubiku un viņa partiju, jo Rubiņš cinās atklāti, runā, ko domā, bet Pilsoņu komiteja cinās pēt

Kas lai maksā kompensāciju?

Šis jautājums nav jaunš un vedina uz dziļām pārdomām. Republikas valdība pieņēma lēmumu palielināt cenas pārtikas produktiem. Ne jau par dažiem desmitiem procentu, bet trīskārtīgi un vairāk. Darba algas palikušas vecajā līmenī. Dārga kļuvusi ne tikai pārtika, bet arī rūpniecības preces, dažādi pakalpojumi. Cenas aug gandrīz katru dienu.

Valdība paskaidroja: lai segtu cenu pieaugumu pārtikas produktiem, republikas iedzīvotājiem katru mēnesi izmaksās 66 rubļus kompensācijas.

Strādājošajiem kompensācija jāsaņem darba vietas. Tā jāizmaksā darba devējam.

Strādāju nelielā kolektīvā, kam grūti savilkt galus kopā. Pat darba algai knapi pietiek naudas. Bet te vēl... kompensācija. Janvārī kompensāciju saņēmām, februārī ko maksāt nebūšot.

Tādu darba kolektīvu kā

mūsējais nav maz. Varbūt drīz izputēsīm. Kur dabūsim darbu? Veidojas bezdarbnieku armija. Pārprofilēties vai pārkvalificēties tuvas pensijas gados, kā tas ir ar mani, nav iespējams.

Jā, viegli valdībai teikt: lai kompensāciju maksā darba devējs. Bet ne visi darba devēji ir spējīgi to darīt.

Mana darba alga ir 130 rubļu mēnesī. Sajos grūtajos laikos ēst varu atļauties tikai maizi, oīenu, kartupeļus, kādu zivi, kas arī kļūst dārga. Jājautā: kam tad vērts ir mans darbs un es pati, jo par dienas algu nevaru nopirkt kilogramu gaļas? Kā lai dzīvoju? Arī apgērbs un apavi, gultas veļa un daudz kas cits vajadzīgs. Bet viss tik dārgs un tā paša nav.

Kā saka, esam nodzīvojušies līdz klinķim. Vai sagaidīsim brīvu un neatkarīgu Latviju dzīvi?

M. PASTARE
Preiļos

Latvijas neatkarību aizklāti. Vārdos it kā par neatkarību, bet darbos pilnīgi pretēji. Aptaujā taču katrs cilvēka attieksme būs svarīga! Pilsoņu komitei jāpārsvāra ir latviešu tautas pārstāvji. Zēl. Vai

tādēļ cilvēki gāja vēlē Pilsoņu komiteju, lai tā darbotos šādā virzienā?

L. UTINANE
Līvānos

abc RAJONA SKOLĀS

Aizvadītajā — 1990. gadā Latvijas Republikas mācību iestāžu čempionātā tūrisma RUDZĀTU VIDUSSKOLA vairāku veiksmīgu sacensību rezultātā izvirzījies 2. VIETĀ republikā. Tas ir lielisks sniegums. Turklāt Rudzātu vidusskola ir vienīgā no Latgales skolām, kas saņiegusi tik augstu rezultātu.

AIZKALNES DEVIŅGADĪGĀ SKOLA savā vecuma grupā ierindojusies 6. VIETĀ.

Kopvērtējumā Preiļu rajona tūristiem — 4. VIETA REPUBLIKĀ.

5. — 11. klašu skolēniem no skolām ar krievu mācību valodu notikusi olimpiāde krievu literatūrā. Tā bija savdabīga olimpiāde — jaunrades, jo tajā skolēni žūrijas vērtējumam nodeva pašu sacerētos dzejoļus, stāstus, pasakas un arī citu žanru darbiņus.

Uz zonālo konkursu Rēzeknē dosies tikai 11. klases skolēni: Inna Sadovska (1. vieta, Līvānu 2. vidusskola), Zanna Lavručenoka un Ruslans Kuzmins (abiem 2. vieta un abi no Līvānu 2. vidusskolas), Aļona Ivanova (3. vieta, Preiļu 2. vidusskola). Par lielisku sniegumu rajona olimpiādē uz zonālo sacensību izvirzīts arī astotklasnieks Sergejs Petričenko no Līvānu 2. vidusskolas.

Ķīmijas olimpiādē 8. klašu grupā godalgotu vietu neieguva neviens skolēns. 9. klašu grupā labākie bija — Solvita Stivriška (Vārkavas vsk.) un Indulis Stikāns (Vanagu deviņgadīgā sk.), 10. klašu grupā — 1. vieta Gintam Rotčenkovam (Līvānu 1. vsk.), 11. klašu grupā — Austrim Kalniņam (Līvānu 1. vsk.), 12. klašu grupā — Jurim Mahinovam (Līvānu 1. vsk.). Minētie skolēni arī dosies uz republikānisko ķīmijas olimpiādi.

Vācu valodas olimpiādē par zinošākajiem atzīti piecas skolnieces: Ilze Vovka (Līvānu 1. vsk.), Lidijsa Bugina (Jaunsilavas deviņgadīgā sk.), Inna Savodska (Līvānu 2. vsk.), Maruta Anspoka (Līvānu 1. vsk.), Iveta Liepa (Līvānu 1. vsk.).

Divas dienas — 7. un 8. februārī — Latvijas Universitātes aulā notika republikas vispārīgā izglītības skolu pedagogu konference. No rajona šajā konferencē piedalījās 27 izglītības darbinieki.

Konferences pirmajā dienā runāja izglītības ministrs A. Piebalgs, skolu daļas vadītājs A. Vasīps, ministra pirmais vietnieks I. Forānds. Tika apspriests Tautas izglītības likuma projekts, vispārīgā izglītībā skolās nolikums, skolotāju atestācijas nolikums, citi izglītības dokumenti. Konferences otrajā dienā notika debāte, Darbs turpinājās arī sekcijās — sākumskola, pamatskola, vidusskola. Tautas izglītības likums vēl tiks skatīts otrajā lasījumā Latvijas Republikas Augstākajā Padomē. S. J.

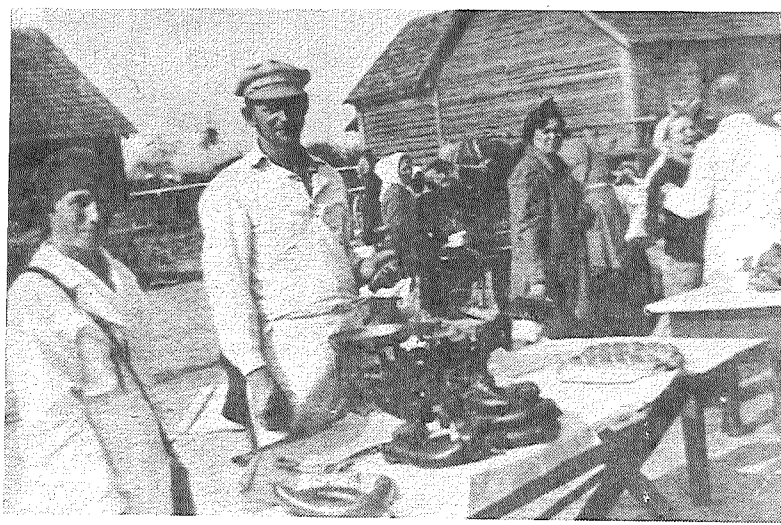
Uzvedumu skate

Aizvadītajā sestdienā rajona skolas pulcējās uz literāro uzvedumu skati. Skolas bija gatavojušas gan dzejas kompozīcijas, gan fragmentus no lugām gan tematiskus uzvedumus. Piedalījās astoņas rajona skolas.

Veiksmīgākās uzstāšanās bija Līvānu 1. vidusskolai ar uzvedumu «Mana tautasdziesma» (režisore I. Jačmenkina). Rožupes deviņgadīgajai skolai, kura parādīja fragmentu no Meteņu uzveduma (režisore A. Geģere). Interesanti veidots bija Sīļukalna deviņgadīgās skolas Māras dienai veltītais uzvedums (režisore V. Brūvere).

Līvānu 1. vidusskola un Rožupes deviņgadīgā skola ar saviem uzvedumiem piedalīsies Latgales novada skatē, kura šī gada 2. martā notiks Jēkabpilī.

I. PEISENIECE,
rajona Skolēnu jaunrades centra metodīke

IZNOMA videomagnetofonus Preiļos, Daugavpils ielā 66 b, dz. 37, no plkst. 18.00 līdz 19.00.

PARDOD darba zirgu (ķēve, 5 gadi) Preiļos, Daugavpils ielā 7.

Preiļu pilsētas Tautas deputātu padomes izpildkomiteja informē, ka pilsoņi, kuri ir dzīvokļu rindā un ir ar mieru saņemt NELABĪKĀRTOTUS DZĪVOKĻUS, aicināti griezties izpildkomitejā.

Aizsnieg skuju klāta taka, Snieg vēl snieg un snieg. Tev zem baltās sniega segas Dzīli jāiemieg.

(Z. Vijupe)

Sāpu brīdī noliecām galvas un izsakām līdzjutību Jāzepam Drongam, no SIEVAS atvadoties.

Smelteru fermas kolektīvs

Vai atbilde gaidāma?

Vecāka gadagājuma ļaudis vēl tagad atceras, tirgus dienas tuvākā un tālākā apkaimē, par gadatirgiem jau nemaz nerunājot. Zina stāstīt, ar ko slaveni bija Daugavpils, Krāslavas, Viļānu, Varakļānu un Rēzeknes tirgi, kur vieglāk bija zirgu iemānīt un kur kādu neredzētu mantu iegādāties. Viņi tāpat atceras noteikumu, kas noliedza tirgu rīkošanu svētdienās un svināmās dienās. Bet, ja kādi no tiem iekristu šajās dienās, tad tie bija rīkojami vai nu ierīkšējā vai nākamajā dienā, kā to noteica attiecīgā pašvaldība. Nepārcēti palika vienīgi tie tirgi, kas iekrita Lieldienu, Vasarasvētku un Ziemassvētku trešajās dienās, kā arī 23. jūnijā un 31. oktobrī, bet Latgalē — arī 29. jūnijā.

Mūsu tagadējā rajona teritorijā bija daudzi jo daudzi tirgi un ne tikai pilsētās vien. Rudzātu pagastā mēneša tirgi notika katrā pirmajā otrdienā, bet 20. aprīlī, 15. septembrī, 15. oktobrī un 10. decembrī pie pagastnama un baznīcas notika gadatirgi.

Ik nedēļas pirmdienās varēja doties uz Riebiņiem, Jasmuižu, otrdienās — uz Kapiņu pagastu, ceturtdienās — uz Kalupi...

Preiļos nedēļas tirgi notika trešdienās un piektdienās, bet Līvānos — pirmdienās un ceturtdienās. Līvānu gadatirgi bija 2. maijā, 1. septembrī un 15. decembrī un trīs reizes gadā bez tam vēl bija Līvānu nagasta gadatirgi. 2. novembrī uz savu gadatirgu visus aicināja Somersēta.

Pārlūkojot šo nirms gadiem 55 — 60 spēkā esošo tirgus grafiku, mēs varam spriest par šāda veida tirdzniecības attīstību mūsu novadā. Un šie tirgi jau nebija tikai pirkšanai un pārdošanai vien atvēlēti. Šeit varēja uzziņāt jaunākās ziņas un baumas, jauniem cilvēkiem tā bija vieta, kur «iziet laudis», ir sevi parādīt, ir uz citiem paskatīties. Tirgi savulaik aizstāja vienu otru mūsdienu masu pasākumu.

Par šodienas bēdīgi slavenajiem pavasara un rudens gadatirgiem pat runāt negribas. Bet kāda ir tirgus tirdzniecība Līvānos un Preiļos — zina ikkatrs no mums. Ja šeit vēl var iegādāties kādu ziedu, reizēm zāļu tējas vai kādu ābolīti vai oliņu — i tad ir labi. Protams, reizēm mūs aplaimo dienvietdina ļaudis ar «cigānu zelta» izstrādājumiem vai viens otrs mazāk veiksmīgs kooperators, kura precci, acimredzot, nav noieta veikalos.

Vai tirgum mūsdienu apstākļos un mūsu pilsētās ir nākotne? — uz šo jautājumu aizputinātajā Preiļu bi-

jušajā kolhozu tirgus laukumā neņemam dod pozitīvu atbildi.
Voldemārs ROMANOVSKIS
Attēlos: tirgus diena Līvānos trīsdesmitajos gados.

Televīzija

SESTDIENA, 23. FEBRUARIS

MASKAVAS I PROGRAMMA

5.30 Koncerts «Rita agrumā», 5.45 Multiplikācijas filmas, 6.15 «Sports visiem», 6.30 Ritmiskā vingrošana, 7.00 Rita izklaidējošā programma, 7.30 «Veselība», 8.00 «TZD», 8.15 Televīzijas dokumentālā filma «Taciņa uz tempļa», 8.50 «B. Zaicevs — dziedātājs un legendas», 9.40 «Uzvarētāji», 10.40 «Dziesma plus draudzība», 11.15 Multiplikācijas filma «Briņķainais zvaniņš», 11.40 Koncerts, 12.15 «Izdevniecība «Molodaja gvardija», 12.45 Studija PSRS aizsardzības ministra vietnieks K. Kočetovs, 13.00 «Tēvzemes sardze», 14.00 «TZD», 14.15 «Režisora S. Samsonova filmas», «Liela breka, maza vilna», 15.35 Dokumentālās filmas pirmizrāde, 16.00 Kinokoncerts, 17.00 «Starp tautiskā panorāma», 17.45 Multiplikācijas filmas pieaugušajiem.

18.00 Televīzijas mākslas filmas «Viena nakts» pirmizrāde, 18.45 «Pa raidījuma «Karavīru dziesma» lappusēm», 1. daļa, 20.00 «Laiks», 20.45 «Pa raidījuma «Karavīru dziesma» lappusēm», 2. daļa, 21.45 «TZD», 22.00 «Pirms un pēc pusnakts», 24.00 Televīzijas mākslas filma «Serloks Holms un doktors Valsons», 1. sērija, 1.05 «Komponists A. Terterjans».

MASKAVAS II PROGRAMMA

7.00 Rita vingrošana, 7.15 Multiplikācijas filma «Vecā jūrnieka stāsti», 1. filma, 7.35 Televīzijas dokumentālās filmas pirmizrāde, 8.25 Videokanāls «Sadraudzība», 11.55 Teleprogramma «Gimene», 12.55 Pasaulē meistaršackstes biatlonā, 15.00 Videokanāls «Plis vienpadsmit», 18.30 Multiplikācijas filma «Seši Ivani — seši kapteiņi», 18.45 «Krievijas parlamenta vēstnesis», 19.00 «Labu nakti, mazuli!», «Spēle», 19.15 Pasaulē meistaršackstes biatlonā, 20.00 «Laiks» (ar surdotulkojumu), 20.45 Mākslas filma «Misters Ikss», 22.15 «Maskavas skaistule-91».

JAUNAGLONAS LAUKSAIMNIECĪBAS SKOLA

(Preiļu raj., Jaunaglona, tel. 17743, 17721)

izsludina uzņemšanu «E» KATEGORIJAS AUTOVADĪTAJU SPECIĀLTĀTES vakara kursus. Apmācības ilgums — 3 mēneši, sākums — 1991. gada 16. martā plkst. 10.00.

Maksa par apmācību — 156 rubļi. Var maksāt skaidrā naudā skolas kasē vai ar pārskaitījumu. Rēķins

Nr. 061120338 Agrorūpniecības bankas Preiļu nodaļa.

Uzņem autovadītājus ar 1 gadu ilgu nepārtrauktu darba stāžu.

Iestājoties jāiesniedz šādi dokumenti:

iesniegums, autovadītāja personīgā lieta, autovadītāja medicīniskā izziņa,

izziņa par darba stāžu, garantijas vēstuli par apmācības apmaksu, foto (3,5 x 4,5).

Kā negrib sirds ticēt,
Ka cilvēks var tā —
No gaišas dienas aiziet
mūžībā.
(A. Skalbe)

Dalāmieš bēdās ar PETERA BRICA piederīgajiem, viņu smiltāja izvadot.

Siera rūpniecības šoferu kolektīvs

Galvenais redaktors Pēteris Pizells

Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopā 1950. gada 29. marta otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

REDAKCIJAS ADRESE: 228250. Preiļos, Aglonas ielā 1. Tālrunis uzziņām: 22305.

Izdod apgāds «Avize», Rīgā, Bruņinieku ielā 47.

Izdevējdarbības licence Nr. 000069.

Iespēsts ražošanas apvienības «Litta» Daugavpils tipogrāfijā

Valkas ielā 1. Ofsetspiedums. Viens nos. iespiedlokāne.

Metiens 12203 eksemplāri (latviešu valodā 9078 eksemplāri, krievu valodā 3125 eksemplāri). Pas. 194

Indekss 68169.